

SOCIALISTICKÝ SVAZ MLÁDEŽE A VÝCHOVA MLADÉ GENERACE

I.

Ve dnech 27.—30. září sejdou se delegáti zvolení na krajských konferencích Socialistického svazu mládeže na svém sjezdu v Praze. Sejdou se s vědomím, že přispěli k pozitivní bilanci revolučních a pokrokových sil v naší zemi. Od ustavující celostátní konference před dvěma lety vyrostl SSM v organizaci, která ve svých řadách má 800 000 členů a téměř 870 000 pionýrů. Vzrostl i vliv svazu na své členy i ostatní chlapce a děvčata. Díky poctivému úsilí mnoha členů a funkcionářů SSM zaujímá SSM významné místo v naší společnosti.

V čem jsou hlavní příčiny toho, že se podařilo v poměrně krátké době vybudovat silnou dětskou a mládežnickou organizaci?

1. Rozhodující tu byla výrazná soudružská a doslova každodenní péče a pomoc Komunistické strany Československa, jejího vedení v čele se soudruhem Husákem, všech jejích orgánů, organizací i jednotlivých funkcionářů.

2. Ukázalo se, že idea socialistické jednoty zapustila mezi naši mládež hluboké kořeny; pravičácké útoky v krizových letech ji sice mohly narušit, ale nikdy ji nemohly zničit.

3. Mladí lidé poznali, že rodičí se organizace je jim blízká, že ji potřebují, protože mohou realizovat své schopnosti, potřeby a zájmy. Vytvářeli ji podle vlastních představ, přičemž důležitou roli hrála i ta skutečnost, že sjednocovací proces byl veden výlučně politickými prostředky a že se podařilo zapojit do tohoto procesu všechny lidi ze všech 21 mládežnických organizací.

4. Bylo možno opřít se o podporu všech společenských organizací a orgánů Národní fronty, která sílila s tím, jak jednotlivé organizace dokončovaly svou vnitřní konsolidaci.

5. Nezištnou a neocenitelnou pomoc poskytly i mládežnické organizace bratrských socialistických zemí, především sovětský Komsomol; na podporu SSM vystoupily i četné další komunistické, dělnické a pokrokové organizace mládeže na celém světě.

Znovuvytvoření jednotné organizace mládeže a děti jsme od počátku chápali jako významný politický krok na cestě ke konsolidaci naší společnosti především proto, že ideová, politická a akční jednota našeho hnutí patří k základním předpokladům rozvoje socialistické společnosti. Uplynulé dva roky potvrdily nezaměnitelnost a stálou životnost principů, na nichž je Socialistický svaz mládeže budován.

Základem jeho činnosti se stal vědecký světový názor dělnické třídy — hlavní ideový princip organizace. Politickou základnou činnosti SSM se staly programové cíle vedoucí síly společnosti, komunistické strany, jež plně a beze zbytku vyjadřují i nejvlastnější zájmy a potřeby mladé generace. Angažované úsilí o jejich naplnění, o vybudování vyspělé socialistické společnosti a dosažení komunismu nás všechny spojuje v dobrovolný svazek stejně smýšlejících a jednajících lidí.

SSM byl vybudován jako organizace jednotná — ideově, politicky i organizačně. Jednotu, která vychází ze samé podstaty socialismu a znásobuje síly při uskutečňování potřeb a cílů, chápe SSM jako každodenní ideové, politické a akční sjednocování v činnosti organizace, v úsilí o realizaci politiky strany. Taková jednota nevylučuje, ale předpokládá vnitřní diferencovanost, založenou na respektování rozdílné mentality i odlišných dílčích zájmů a potřeb jednotlivých věkových i sociálních skupin mládeže. Vnitřní diferenciací se projevuje v rozdílném přístupu, ve specifických formách a metodách činnosti a je vyjádřena i institucionálně, existencí zvláštních orgánů pro řízení organizací dělnické, zemědělské, studentské a vojenské mládeže i pionýrů.

Svaz je vytvářen jako organizace masová — nejen ve smyslu početní síly, ale především vlivem na všechny chlapce a dívky. Odtud vyplývá snaha, která neustále provádí celou činnost SSM, aby veškerá jeho činnost byla pestrá, zajímavá a podnětná, aby přitahovala i ostatní mladé lidi a pozitivně ovlivňovala jejich myšlení i postoje.

S požadavkem masovosti je neoddělitelně spjata i zásada dobrovolnosti členství. V řadách SSM má místo jen ten, kdo se dobrovolně rozhodl jak ke vstupu, tak k aktivní práci, k plnění povinností, jež nám ukládají stanovy a vyplývají z poslání svazu mládeže. Každý jiný přístup k členství je nesprávný, dává možnost vzniku formálního členství a tím i formalismu vůbec. Zkušenost nás poučila, že formalismus je jedním z největších nebezpečí pro činnost mládežnické organizace.

Od počátku navazoval SSM a jeho Pionýrská organizace na všechny revoluční, pokrokové a demokratické tradice mládežnického a dětského hnutí, především na práci jeho bezprostředního předchůdce — Československého svazu mládeže. Současně vyjádřil pevné odhodlání nepřipustit opakování chyb a omylů minulosti.

Vnitřní život SSM se řídí mnohaletou praxí prověřeným principem demokratického centralismu při plném respektování spravedlivého řešení národnostní otázky u nás, vyjádřené federativním uspořádáním státu.

Proto se i naše organizace stala bratrským poutem mládeže obou našich národů a ostatních národností žijících v ČSSR.

SSM pracuje pod vedením KSČ jako její nejbližší pomocník a záloha, je aktivní součástí Národní fronty. Jeho činnost vychází z principů proletářského internacionalismu.

Významným mezníkem v životě SSM tak jako v životě celé společnosti byl XIV. sjezd Komunistické strany Československa, který znovu potvrdil, že pozornost strany, věnovaná mládeži, není jen proklamací, ale jedním z trvalých a prvořadých úkolů strany. Svými závěry vytvořil sjezd podmínky pro vypracování upravené revolučního programu naší účasti na socialistické výstavbě a otevřel další možnost pro angažovanost všech mladých lidí.

XIV. sjezd KSČ vyzdvihl, jak významné místo v socialistické výchově dětí a mládeže, v rozvíjení jejich zdravé iniciativy, aktivního podílu na socialistické výstavbě i v zájmové činnosti má SSM a jeho Pionýrská organizace. Hlavním jeho posláním je, jak je zdůrazněno v dokumentech sjezdu, »získávat a vychovávat mládež k tomu, aby milovala svou socialistickou vlast, aby chovala upřímné vztahy přátelství k SSSR, ke všem státům a národům socialistického tábora, aby základem jejího vlastního přesvědčení a světového názoru byly ušlechtilé ideje socialismu a komunismu. Vést mládež k obětavému plnění úkolů ukládaných stranou v budování socialismu, k poznání a úctě k revolučním tradicím strany a lidu, k příkladnému plnění pracovních a studijních úkolů, rozvíjet všestrannou zájmovou činnost dětí a mládeže a rozšiřovat své řady o další aktivní členy. Současně připravovat nejuvědomělejší členy SSM ke vstupu do KSČ«.

Tyto náročné úkoly rozpracoval Socialistický svaz mládeže do svého programu, který byl posouzen v široké demokratické diskusi uvnitř organizace, v hromadných sdělovacích prostředcích a vyjádřily se k němu i státní orgány a společenské organizace Národní fronty.

Tento program je shrnut v podstatě do pěti hlavních oblastí a v jeho návrhu se praví:

1. Chceme v bohaté a pestré činnosti, v práci, v učení i ve volném čase poznávat a ovládnout základy vědeckého světového názoru a řídit se jimi. Chceme být skutečnými vlastenci, připravenými kdykoliv k obraně socialismu a přesvědčenými internacionalisty s morálními vlastnostmi socialistického člověka;

2. budeme usilovat o stále větší ekonomické bohatství socialistické společnosti vlastní poctivou prací, stále mnohostrannějším ovládnutím a uplatňováním vědeckotechnického pokroku, nekompromisním bojem proti průměrnosti, nezodpovědnosti, lhostejnosti, lajdáctví a jiným nešvarům, které nás ochuzují;

3. chceme se po boku starších učit řídit a vést naši společnost, podílet se svými silami na správě věcí veřejných, na správě a řízení závodu, školy, obce atd. a v řešení konkrétních úkolů, které nám budou svěřeny, uplatnit specifickou formou svůj vztah k potřebám země;

4. mnohým dospělým byla první školou života pionýrská organizace. Je v zájmu nás všech, aby stejnou školou byla i Pionýrská organizace SSM, jejíž činnost je nutné neustále rozvíjet a členskou základnu podstatně zvýšit;

5. v třídně rozděleném světě, v němž probíhá ostrý zápas o jeho příští podobu, budeme dále upevňovat přátelství s mládeží Sovětského svazu

a ostatních socialistických zemí nejen oficiálními styky, družebními svazky závodů, okresů apod., ale i dalšími nápaditými a prospěšnými formami. Budeme upevňovat styky i s pokrokovými organizacemi mládeže a dětí na celém světě a stát s nimi v jedné frontě proti světovému imperialismu.

III.

Naplnění tohoto programu představuje významný podíl Socialistického svazu mládeže a Pionýrské organizace na formování mladé generace v aktivní budovatele a obránce socialistické společnosti. Tento úkol revoluční kontinuity vývoje zajišťují pod vedením komunistické strany i ostatní instituce a organizace socialistické společnosti. V jednotném formování mladé generace má však mládežnická a dětská organizace své nezastupitelné místo. Je ve své podstatě nedílnou součástí dvou systémů socialistické společnosti — systému politického a výchovně vzdělávacího.

Jako součást těchto systémů přináší svůj vklad v jednotném působení na mladou generaci v duchu vědeckého socialismu, internacionalismu a komunistické morálky. Tento vklad však uskutečňuje svými specifickými cestami, formami a prostředky vlastní dobrovolné společensko-politické mládežnické organizaci. Kdykoliv v minulosti došlo k porušení dialektického vztahu obecných jednotných cílů socialistické výchovy a specifických cest a prostředků mládežnické organizace, bylo zakládáno i nebezpečí formalismu, umrtvování iniciativy, projevoval se konzumní, málo činnorodý charakter mládežnického hnutí.

Jednotná dětská a mládežnická organizace potřebuje každodenně podpory, pomoci a rady starších politicky a životně zkušenějších soudruhů. Tato pomoc je uskutečňována cílevědomým stranickým vedením, konkrétní péči komunistů a dalších občanů, jimž leží na srdci socialistická budoucnost naší země, o mládežnickou a pionýrskou organizaci. Bez této pomoci a rady starších se mladí lidé nemohou obejít vzhledem ke své malé politické a životní zkušenosti a zpravidla slabé teoretické připravenosti. Je však potřeba, aby všude, zejména, kde tuto pomoc a podporu představují učitelé či mistři (na školách, v pionýrských skupinách a oddílech, na učilištích), byla poskytována citlivě, aby upevňovala a neoslabovala principy, na nichž je budována jednotná masová dobrovolná organizačně samostatná společensko-politická organizace dětí a mládeže. Aby vedla k rozvoji těch forem a prostředků, které jsou blízké mladým lidem, jejich mentalitě i vlastní mládežnické organizaci.

Nerespektování tohoto přístupu vedlo v minulosti k nesprávné praxi, která pak vyústila k chybným krajním stanoviskům některých funkcionářů dětského a mládežnického hnutí — budovat organizaci mládeže a dětí nezávisle na škole či jiných socialistických institucích, zcela se pomíjela skutečnost, že mládežnická organizace je objektivně součástí jak politického, tak výchovně vzdělávacího systému naší společnosti. V zpracování této problematiky má dosud svůj nemalý dluh i teorie.

K uskutečňování svého programu potřebuje tedy Socialistický svaz mládeže a Pionýrská organizace pomoc a podporu celé společnosti, jejích jednotlivých institucí a organizací, všech jejích článků. Tato pomoc a podpora bude jen tehdy účinná, bude-li respektovat nezastupitelnost dětské a mládežnické organizace v naší společnosti, její poslání a charakter.

Otto Čmolík